

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piata mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Jof'a si Dumineca.

Pretulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. v. a. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anu lu XII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retrimitu.

Nr. 17.

Joi, 214 Martiu

1878.

Ei canta, ei descanta.

Brasiovu, 13 Martiu 1878.

In fine maghiarii au venitu la cunoscentia. Ei vedu ca au comis o mare nedreptate fačia de romani si in specialu fačia de romanii din Transilvani'a si le pare reu de ce au facutu. O neintelegere órba a adusu cu sine cá maghiarulu se lasese reu, se despretiuésca pe romanu cá pe unu lasiu si tradatoriu. Dér' multiamita ceriului astadi a disparutu ori-ce banuía de feliulu acest'a si maghiarii s'au convinsu ca s'au insielatu, ca romanii nu erau asia precumu o fatala mistificatiune ii facea se apara.

Da, maghiarii au gresitu multu contra compatriotiloru lor si acuma vedu ca este o datorita a face bine ce au stricatu, si acést'a catu mai in graba pana candu inca nu va fi prea tardiu.

Cum? Ce s'a intemplat? voru intrebá cetitorii nostri surprinsi. Se se fi chimbatu óre maghiarii peste nópte deodata atatu de multu, incatu se recunósca ca romanii merita se fia tractati din partea lor cá frati, ca este timpulu supremu cá natiunea maghiara se intinda man'a de impacare romaniloru din aceste tieri? Din nefericire nu potemu se impartasimu cetitoriloru nostri o veste atatu de imbucuratóre. Ceea ce le potemu spune este inse cu tóte aceste de mare valóre pentru relatiunile dintre maghiari si romani.

Maghiarii au descoperitu in adeveru, ca a fostu o mare eróre din partea lor de a ne tiené de muscali pe candu noi eramu romani verdi cá stejariulu. Foile lor venu a recunósce pe fačia a acést'a gresiéla, dér' — cu mare parere de reu trebuie se-o spunemu — inca nu au castigatu atatu de incredere in noi cá se créda ca acést'a schimbare la fačia s'ar' fi produsu prin noi insine. Déca astadi numai suntemu muscali inaintea lor, acést'a nu e nicidecumu meritulu nostru, ci este dupa parerea compatriotiloru maghiari — se nu ve speriatu — totu numai meritulu moscovitului, ca-ci déca acést'a nu s'ar' fi portatu atatu de reu cu frati nostri de peste Carpati, noi, dupa logic'a foiloru maghiare, anevoie amu fi incetatu de a remané cu trupu si cu sufletu muscali.

Nu voimu se facemu gluma intr'o cestiune atatu de delicata, care atinge córd a cea mai fina a patriotismulu nostru. Dér' cetésca ori-cine negru pe albu si se va convinge, ca asia este cumu dicemu noi. Guvernamentalulu „Pester Lloyd“ fói'a cea mai cetita in Ungari'a, aduce in numerulu seu dela 10 Martiu a. c. o notitia scrisa in tonulu unui comunicatu, unica si picanta in feliulu ei, care suna din cuventu in cuventu asia: „Romanii din Transilvani'a sunt, dupa cumu ni se serie, in urm'a evenemintelor celoru mai noui din Orientu cu totul altfeliu dispusi. Procederea Russei fačia cu Romani'a a nimicitu cu deseversire entusiasmulu romaniloru transilvani pentru poterea nordica. Pe candu inca in anulu trecut se serbá fiacare victoria russésca cu musica si cu banchete, nu se mai gandesce acuma nimenea la de aceste. Chiaru si Exaltadosii (escentricii) dintre romanii de acolo vorbescu acuma cu mania si ura despre aceea ca connationalii lor au fostu insielati de catre Russi'a si alipirea la ide'a de statu ungaru incepe earasi a prinde radacini.“

Aceste le cetimu intr'o fói'a, care pretinde a fi seriósca si despre care se dice ca primescu inspiratiuni directe dela ministrulu nostru de esterne. Va se dica, dupa „Pester Lloyd“, romanii din Transilvani'a fara esceptiune au fostu entusiasmati pentru Russi'a si numai pentru Russi'a si au serbatu tóte victoriele russesci. Din espunerile acelei foi resulta mai departe, ca déca nu ar' fi obvenitu incidentulu cu Basarabi'a, romanii ar' contiuná a fi cei mai entusiasti russi. Pe ce se baséza acést'a parere a fóié guvernamentale? De unde 'si-a trasu

informatiunea? Póte se aduca o singura dovéda pentru asertiunea s'a?

Déca a domnitu si domnesce vreunu entusiasmu intre romani, atunci elu n'a fostu produsu prin succesele armelor russegi, ci numai prin viteji'a admirabila a armatei romane. Maghiarii s'au potutu entusiasma pentru turci, cumu nu s'ar' fi entusiasmatu dér' romanii vedindu faptele glorióse ale fratiloru lor de dincolo de Carpati? Entusiasmulu romaniloru pentru russi a esistatu in fapta numai in colónele foiloru maghiare. Aceste 'si-au datu tóta silinti'a se-i faca pe romani russi, pentru-ca nu simpathisau cu turcii. Totu ce nu era turcu, era inaintea lor o unéla a moscovitului. Maghiarii uitara, ca cestiunea Orientulu nu este numai o cestiune de potere a ursulu nordicu, ci ca ea este in prim'a linea o cestiune a libertatii si esistentii nationale a popóreloru chrestine orientale. A te entusiasma pentru caus'a drépta a popóreloru din Orientu nu insémna dér' inca nicidecumu a fi russu.

Déca amu potutu fi considerati dér' de russi, nu este vin'a nóstra ci a maghiariloru, cari vedeau in totu romanulu unu instrumentu servilu alu moscovitului. Ei canta, ei descanta. Ei ne suspitiunau de simpathii russesci si totu ei trebuie se constate acuma ca nu suntemu russi. Asia este, adeveru dicu, nu suntemu si nu voimu se fimu russi tocmai asia, precumu nu voimu se ne facemu maghiari. Suntemu si vomu remané in patri'a acést'a pentru tóte timpurile — romani.

Cartea rosia.

Avemu si noi cartea rosia, precumu are Angli'a cartea venata, Romani'a cartea verde s. c. l. Aceste carti contienu corespondentie diplomatice de ale ministeriului de esterne respectiv, cari se decopieza din archiva, se revedu si se dau la tipariu. Dupa colórea invelitórei, cartile se numescu apoi cartea rosia, galbena s. c. l. Cartile astfeliu compuse se impartu membriloru din parlamente, cu scopu cá acesti'a, reprezentantii poporului, se se póta informá mai detaiatu despre atitudinea guvernului in cestiunile esterióre. Scopulu acost'a de regula nu se ajunge mai de locu si numai incatu privesce parlamentulu anglesu, se póte dice, ca este atinsu. Caus'a pentru care, cu tóta publicarea acestoru corespondentie diplomatice, parlamentele afla atatu de greu adeverulu si sunt in generalu fórté puçinu séu neindestulitoriu informate despre mersulu politice esterióre, este lesne de intielesu. Pentru antaiu ministrii respectivi nu dau pe fačia tóta corespondinti'a, dér' nici macaru partea cea mai esentiala a ei, ci in cartile rosii, verdi s, a. vede lumin'a dilei de regula numai o parte a corespondintieloru diplomatice si inca cea mai puçinu insemnata. Ministrulu 'si alege piésele, a caror'a publicare nu i se pare neoportuna, si inca si pe aceste le revede si le corege mai antaiu cu mare bagare de séma. Apoi déca printre corespondentiele publicate se si afla vreun'a mai importanta, acést'a se refera negresitu la unu evenimentu mai vechiu, care este deja cunoscutu din diuarie, desi póte nu cu tóte detaiurile sale. Este naturalu, ca ori-ce ministru se va sfi a publicá acte referitórié la cestiuni pendente, despre cari inca nu s'a inchiatiu corespondinti'a. Din tóte aceste cause collectiunile de documente diplomatice, numite cartea rosia, veneta, verde s. c. l., au mai multu o importantia istorica si prin urmare potu fi unu óre-care indreptariu, dér' nu sunt de ajunsu spre a servi de basa a judecatii, ce voiescu se'si-o formeze parlamentele asupra politice actuale a guvernelor. Camer'a tierii in cele mai multe casuri nu va poté cunósce asiadér' adeverat'a situatiune politica, de aceea devine si control'a, ce voiescu se o esercite asupra politice guvernului, illusoria si institutiunea de carti venete, rosii s. a. nu'si ajunge prin urmare scopulu.

La noi in monarchia control'a afaceriloru esterne o au in poterea legiloru dualistice nu camerele din Vien'a si Budapest'a, ci delegatiunile, adeca representatiunile esite din sinulu ambeloru parlamente. Delegatiunile votéza budgetulu pentru trebuintiele armatei comune. Conte Andrásy cá ministru comunu de esterne are a respunde numai delegatiuniloru asupra atitudinei sale si de aceea si cartea rosia, prin care voiescu se'si justifice politic'a, a fostu prezentata delegatiuniloru si impartita intre membrii lor. Cartea rosia póta titulu: „Acte din corespondenti'a ministeriului comunu imp. si reg. de esterne in cestiuni orientale dela 16 Maiu 1873 pana la 31 Maiu 1877“. Ea contine pe 765 pagine 1083 de piése c'unu apendice. Collectiunea e dér' destulu de mare si domnii delegati unguri si nemti au destulu de lucru cu cetirea si studiarea acestoru 1083 de piése justificative ale politicei contelui Andrásy.

Déca inse isi voru si dá silinti'a a ceti tomulu celu grosu de 765 pagine, mai intielepti nu se voru face, mai multu nu voru aflá despre politic'a cabinetulu nostru decatu au sciutu. Din tóte 1083 acte, ce contine acestu tomu, resulta numai una cu claritate, ca Andrásy a intrebuintiatu la fiacare ocaziune tóta poterea dialectice sale spre a face pe turcu se intieléga, ca asia numai merge, ca trebuie se schimbe metodu de guvernare turcescu, se fia mai cu crutiare fačia de interesele chrestiniloru, se introduca reforme serióse pentru imbunatatirea sórtei lor. Infr'unu tonu amicabilu dascalesce Andrásy necontentitu pe guvernulu otomanu, ei da consilii binevoitórié si lu admonéza se se póte cu moderatiune si intieleptiune cá se nu provóce incurcaturi. Tóte aceste admonitiuni remasera fora resultatu, ba produsera inca efectulu contrariu, ca-ci guvernulu turcescu, pare ca totu inadinsu, continuá a procede totu cu aceea-si nepasare, totu in modulu acelu provocatoriu in afacerea cu insurgentii s. a. s. a. „Guvernulu otomanu suscita tóte cestiunile ardente si pe lenga greutatile ce ne prepara noue, se espune numai la complicatiuni grave.“ Aceste cuvinte le adresséza contele Andrásy contelui Ludolf in depesi'a dela 21 Octobré 1873 superatu asupra procederei celei fora crutiare a turciloru fačia cu refugiatii bosniaci.

Prim'a piesa a cartei rosie este aretarea ce-o face generalulu Mollinary lui Andrásy ddo Agranu 16 Iuniu 1873 despre aceea, ca in 15 l. a au trecut pe pamentu ungarescu 24 co-mercianti bosniaci din tienutulu Banjalucei, cari s'au fostu plansu la autoritatile turcesci si la Sultanulu, ca sunt prea asupriti, din care cauza i-a amenintiatu caimacamulu cu spendiuratórea. Andrásy in instructiunile sale dice, ca „noi nu putemu interveni nicidecumu“, dér' spera ca autoritatile turcesci voru aplaná lucrulu, ceea ce inse nu s'a intemplat. Cu afacerea acést'a a refugiatiloru se ocupa capitolulu antaiu. Capitolulu 2-lea se refera la o reclamatiune a guvernulu nostru provocata prin incidentulu, ca turcii nu voiau se dé voia locuitoriloru din Durazzo, cá se traga clopotele la diu'a de 18 Aug. onomastic'a Maj. Sale imperatului si regelui. In fine dupa o lunga corespondintia au concesu turcii, cá se se traga clopotele celu puçinu in dumineci si in serbatori in bisericile chrestine. (Turcii, se vede, ca se temeau, cá se nu se alarmeze poporatiunea, se nu se chiamo cumva la arme prin sunetulu clopotelor.) Alu treilea capitolu, care contine corespondentie pana la 17 Maiu 1875 se refera la macelulu dela Podgoriti'a si la negociatiunile in privinti'a acést'a cu Pórt'a si cu Muntenegru. La 17 Maiu 1875 anuncia consululu Wassiciu aplanarea acestei afaceri. Depesiele Nr. 99—292 dela 13 Aprile 1875 pana la 13 Aprile 1876 se ocupa cu isbucnirea insurrectiunei in Herzegovin'a. Si in cestiunea acést'a, cá in tóte, proclama contele de Andrásy principiulu de neinterventiune si astépta.

aplanarea nemulțămirelor dela inițiativa guvernului turcescu. La 7 Aug. 1875 înștiințea Andrásy pe contele Zichy, ambasadurii în Constantinopol, ca cele 3 imperatii s'ar' fi unitu a face o presiune asupra guvernului turcescu și totodată și asupra insurgentilor. În urm'a acésta propune, că se se instituie o comisiune consulară europeană. Ide'a la acésta a venit cumu se vede din depes'a Nr. 114 dela cabinetulu din St. Petersburg.

La 14 Aug. 1875 referéza Andrásy despre o întrevorbire, ce a avut'o cu principele Milanu, în care l'a admoniatu se nu se incurce cumva în resbelu cu Turci'a. Alte depesie spunu, ca insurecțiunea s'a estinsu și asupra Bosniei. Nr. 202 conține depes'a renumita a c. Andrásy, în care cere că înalt'a Pórta se introduca reforme în provinciile rescutate. Generalulu Rodich e tramisu spre a se întielege cu insurgentii, elu referéza lui Andrásy (Nr. 291), acésta scrie la Petersburgu. Nr. 293—316 se referu la tiraniile dela Tatar-Bazardjik, la schimbarea ministeriului în Belgradu și la omorulu consulilor dela Saloniu. Nr. 326 conține memorandumulu de Berlinu, dela 12 Maiu 1876. Nr. 336—348 se referu la negocierile cu Angli'a, care refusa a se alaturá la acelu memorandum. Urméza negocieri pent' unu pasu colectivulu alu poteriloru spre a împedecá actiunea iminenta a Serbiei și a Muntenegrului. Andrásy declara în cateva depesie, ca nu va suferi, că rezultatulu resbelului se atingá cumva interesele austro-ungare. Urméza întrevorbirea dela Reichstadt, la care s'a stabilitu din nou principiulu neintervențiunei, cumu se vede din cateva telegrame.

Unele piese vorbescu despre închiderea portului dela Kleck. Alte depesie se referescu la schimbarea domniei în Turci'a și la resbelulu serboturcescu. O multime de depesie se ocupa cu aflarea unui modu de procedere comunu alu poteriloru spre realizarea pacii, pana ce în urm'a ultimatumulu rusescu 31 Oct. 1876 se închiaie armistițiulu. Angli'a proiectéza țienerea unei conferenție la Constantinopolu (Nr. 834), despre care se schimbá multe depesie. Piese Nr. 876—911 se referescu la reclamatiunile contra guvernului serbescu în afacerea „Maros“ și „Radetzky“. De închiaierea conferenției, de încercările turcesci spre introducerea constituțiunei și de pacea Serbiei cu Turci'a se ocupa piesele pana la Nr. 995. După aceea urméza negocierile de pace cu Muntenegru, cari înse n'avura nici unu rezultat. Multe depesie vorbescu despre protocolulu din Londonu, despre calatori'a lui Ignatieff. Cont. Andrásy 'si da silintia a face pe Turci'a că se priméscá protocolulu din Londonu (Nr. 1043), dér' înzedaru. Pórta nu vrú se întielega și Andrásy dise, ca Turci'a periclitá pacea europeană prin aceea, ca refusa a primi acelu protocolu și ca responsabilitatea vá cadé asupra. Armistițiulu cu Montenegro se rumpe (Nr. 1073) și Russi'a declara resbelu Turciei. Piese ultime se referescu la pasii ce i-au întreprinsu guvernulu austro-ungaru spre a asigurá libertatea Dunarii. Apendicele conține între altele doue planuri de organizatiune rusesce, unulu pentru Bulgari'a, altulu pentru Bosnia și Herzegovin'a, apoi protocoalele conferenției dela Constantinopolu. Acésta este pe scartu cupriusulu cartei rosie.

Archiducele Franciscu Carolu †.

O mare pierdere a suferitu monarchulu nostru cas'a domniția imperiaia și regala prin mórtea bunului și de toti iubitelulu archiduce alu Austriei Franciscu Carolu Iosifu. Elu s'a nascutu în 7 Decembre 1802 și a fostu alu treilea fiu alu imperatulu Franciscu I și alu Mariei Theresiei de Sicili'a. Archiducele Franciscu Carolu a fostu alu treilea fiu alu imperatulu Franciscu, fratele imperatulu Ferdinandu și tata alu Majestatii Sale imperatulu și regelui nostru. După ce 'si-a finitu studiile a întreprinsu archiducele repetite calatorii; de altmintrea nu s'a amestecat nicidecumu în politica și în afacerile de stat, ear' candu a abdicatu imperatulu Ferdinandu la 2 Decembre 1848 archiducele a renunțiatu la tron în favorulu fiului seu Franciscu Iosifu. Archiducele a fostu casatoritu dela 4 Novembre 1824 cu archiduces'a Sofi'a, princessa regala de Bavari'a, care a muritu în 28 Maiu 1872. Din casatori'a acésta s'au nascutu patru fii: Franciscu Iosifu imperatu și rege alu Austro-Ungariei, archiducele Ferdinandu Max, archiducele Carolu Ludovicu și archiducele Ludovicu Victoru. Archidu-

ces'a Mari'a An'a Carolin'a nascuta la 27 Octobru 1835 a muritu la 5 Febr. 1840.

Archiducele Franciscu Carolu a fostu unulu din cei mai populari ómeni ai Vienei. Poporulu 'lu iubiea, pentru-ca erá unu binefacatoriu, unu protectoru alu celor lipsiti. Liberalitatea lui devenise proverbială. Archiducele, candu se aflá în Vien'a, isi facea regulatu preumblarea s'a în Prater, într'o careta de gala cu siese cai albi și cu doui calareti înainte. Elu singuru mai observá vechi'a pompa la preumblările sale. Candu se vedea venindu în careta lui, multi stateau pe locu și 'lu salutau. Archiducele erá unu protectoru alu tuturor institutelor de binefacere, elu se ocupá afara de acésta cu art'a, cu teatrulu, numai cu politic'a nu. Adevératu, ca din candu în candu totu mai vorbiea câte ceva și despre evenimente politice, dér' atunci mai totdeauna isi exprimá temerile și ingrigirile, ce le avea pentru viitoriu. Elu erá pessimistu în politica. Cu atatu mai multu se interessá înse de politic'a soçi'a s'a, repausat'a archiduces'a Sofi'a. Acésta se interessá viu de afacerile statulu, pe candu archiducele remase unu simplu spectatoru.

Înmormentarea archiducelui avú locu Marti la 12 Martiu cu ceremonialulu îndatinatu. Între principii, cari au asistatu la înmormentare, se vedea principele Leopoldu alu Bavariei cu archiduces'a Gisel'a și principele Amadeu alu Italiei. Tóta populațiunea capitalei a participatu la marea ceremonie funebra. Multe lacrimi voru fi cursu în diu'a acésta, ca-ci archiducele era unu maranimosu amicu și protectoru alu celor lipsiti.

Din camer'a austriaca.

Nimicu nu arunca o lumina mai mare asupra situațiunei interne a unui stat, cá o desbatere budgetaria. Îndata ce e vorb'a de bani, de cheltuieli și venituri, de dari directe și indirecte, desbaterile devinu mai serióse și fiacare deputatu simte în gradu mai mare responsabilitatea ce-o are față de alegatorii sei, față de țiera. Desbaterea budgetara, care avú locu dilele trecute în camer'a austriaca, este în privinți'a acésta fórté interessanta și caracteriséza de ajunsu situațiunea politica presenta a Austriei. În combaterea budgetulu opozițiunea s'a îndreptatu mai cu séma contra sistemulu domnitoriu. Eaca ce dise deputatulu dalmatinu Monti:

„Atatu monarchi'a catu și statulu specificu austriacu se afla într'o situațiune trista politica și financiară. Îndata ce s'a publicatu diplom'a dela 20 Oct. 1860, s'a formatu unu partitu puternicu în Austri'a care s'a numitu partitulu constituțiunei. Acestu partitu a avutu majoritatea și pana la 1867 a domniutu în tóta monarchi'a, de atunci înse numai în Cislaitani'a. Ce a facutu acestu partitu din monarchi'a austriaca? La 1862, candu aveamu înca și Veneti'a și o parte a Lombardiei cheltuielile monarchiei întregi erau prelimitate cu 389 milioane. Și acuma după budgetulu de față avem numai noi din Cislaitani'a cu 32 milioane mai multe cheltuieli decatu avea înainte întrég'a monarchia. Aceste cheltuieli le-a provocatu mai cu séma sistemulu dualisticu. Și óre ne amu îmbogățitu noi în mesur'a aceea, în care spesele s'au urcatu? Din contra. Libertatea politica e scumpa, dér' atuce și fólse. Libertatea înse, care o avem noi, e în adevéru scumpa, dér' ce libertate e acésta, ce folosu a adusu ea popóreloru Austriei? Pe calea acésta nu mai merge. Speru, ca și majoritatea o va recunóscu. Ecuilibrulu în budgetulu statulu nu e cu potintia, déca nu e ecilibru în institutiunile politice, în stat. Unu asemenea ecilibriu se póte ajunge numai prin restabilirea unitatii monarchiei, în catu este de lipsa spre a realizá egal'a îndreptatire a popóreloru și a țieriloru. Dela regimulu de astadi înse nu se póte asteptá o inițiativa folositoria. Pentru-ca voiescu dér', cá sistemulu se se schimbe, dorescu, cá camer'a acésta se fia catu mai curundu disolvata. Nu vedeti în ce situațiune ne-a adusu nemulțămirea din laintru față de cestiunea orientala, faccia de Russi'a?

„Imperiulu suferu de-o bóla grea și periculoasă. Acestu imperiu n'are se fia germanu, nici slavu, cu atatu mai puțin înse unu imperiu maghiaru! Elu trebuie se remana dér' ceea ce este după natur'a s'a. Germanii Austriei potu se contribuie mai multu la acésta, ca-ci destinele monarchiei sunt în manile lor. Ei nu trebuie se domnéscá, dér' potu remané totdeauna cei d'antai în monarchia. Slavii voru jertfi totu pentru esistinti'a imperiului, înse nu voiescu se se ingrópe sub ruinele lui. Sperezu ca și maghiarii se voru aflá în fine indemnati de a consimti cá, unitatea monarchiei se se restabiléscá ast-

feliu, încatu fiacare poporu se 'si aflá asigurata într'ensa pe lenga libertatea politica și esistenti'a natiunala.“

Dupá Monti vorbesce progressistulu Schönerer, care á la Nemeth și Helfy combatu corupțiunea politica ce se aréta chiaru și între deputati, între care dice ca se afla multi „eunuchi politici“. Regimulu a crescutu unu feliu de „mimonda politica.“ (Presedintele intrerupe aci pe vorbitoriu.) Parlamentulu austriacu dice Schönerer nu se bucura de-o reputatiune buna. Vieti'a parlamentara s'a discreditatu fórté, mai cu séma de candu cu comedi'a demissionnei cabinetulu Auersperg. În localuri publice și în societati private se discuta deja în gur'a mare de membrarea statulu și provinciile noastre se impartu la statele învecinate. După parerea deputatulu Schönerer numai unu mediulocu este, care póte se mai amane ruina statulu și acésta este votulu universal. A urmatu apoi rutenulu Naumowicz, care se plange asupra nedreptatiloru, ce trebuie se le suferu rutenii dela poloni și asupra miseriei ce domnesce la poporulu din Galiti'a. Niciodată, dice elu n'a fostu mai reu cá acuma. La alegerile ultime dietale s'a constatat, ca a opt'a parte a mosieloru țieraniloru se afla deja în proprietatea jidoviloru camatari. Jemetate averea țieraniloru fiindu zalogita se póte dice ca este astadi în man'a ovreiloru și este periculu ca poporulu Galitiei se 'si pórda totu eare

Închiamu aci. Icón'a e destulu de trista, ea ne face se ne gandimu și la necazurile noastre la seraci'a poporulu nostru la miseri'a la camatari din țiera dela noi și se -- întrebamu: nu e amenințiatu și țieranulu nostru totu de acelasu periculu, desi nu într'unu gradu atatu de mare, cá celu galitanu?

Transilvani'a.

Din cerculu Lapusului, la 6 Martiu 1878.

Într'o corespondenția din Novembre, an. t. data din acestu cercu și publicata în „Gaz. Trans.“ s'a fostu spus, ca în cerculu Lapusului s'a facutu o schimbare mare în administratiunea politica. Pretorele Rácz Miklos a fostu suspendatu. Se întrebá atunci tóta lumea ca pentru ce? Tempulu a respunsu. S'a aflatu ca respectivulu a fostu mancatu din banii publici vreo 3500 fr. v. a. Acésta suma trebuie se o plátéscá suspendatulu pretore și fiindu dealtmentrea a fostu omu de omenia vá remané lucrulu intratat'a. Asia e la noi. În loculu acelu-lui'a, cu ocaziunea restauratiunei din 27 Decembre a. t. comitele supremu si-a impusu éra omulu seu, caruia i-a incredințiatu conducerea cerculu. „Si-a impusu omulu seu“ ca-ci alegerile din 27 Dec. au fostu numai unu jocu pentru implinirea vointii comitelui. Chiaru maghiarii diceau, ca „o atare alegere înca nu au mai vediatu.“ Reu s'a insielatu romanimea acestui cercu, candu sperá ca ilustrulu comite ei vá implini odata dorinti'a si-i vá pune unu pretore de nationalitate romanu. Reu se vá insielá înse și ilustrulu comite în omulu seu, candu în locu de conducere va vedé numai confusiunea, ca-ci cu fabule și parabole a la „Isopu“ nu departe vomu merge.

Noulu pretore Gyárfás Ferencz înse a începutu a dá semne de vietia și a se sili, cá se arete superiorulu seu, ca e omulu în care nu s'a insielatu, și ca va pune în respectu pe romanii ce-i de „idei contrarie statulu“. Asiá-'su adeca stigmatizati inteligentii romani de aici pe bas'a mintiuniloru și a clevetiriloru.

Cea d'antai fapta prin carea a vrutu se castige merite noulu pretore și se arate, ca nu înzedaru e tramisu aici, erá o alegere municipală în Masicá. — E de însemnatu, ca în comitatulu nostru alegerile facute în Novembre s'au anulat in vreo 3 cercuri electorale unde s'au fostu alesu romani.

Erá adeca o întrebare de vietia pentru cei dela carm'a comitatulu, déca intrá în opozițiune și cei 66 romani, a caroru alegere a fostu nimicita. — Între alegerile anulate a fostu și cea din Masicá, care pent' unu nodu în papura s'a fostu stersu dispunendu-se alt'a pe 15 Februariu a. c.

Noulu pretore s'a sufulcatu la lupta, si-a strinsu tóta puterea, mai antaiu amenințiatu în drépt'a și steng'a, cá se se infrice cei slabi la angéru, apoi ponendu în talpi pe toti notarii și colectori subordnati. Amblat'au notarii cu limb'a scósa în susu și în josu, amenințiat'au poporulu cu câlverdi și uscate.

Cei amenintati de dlu pretore inse nu s'au temutu a desteptá poporul pe cale legala. Ast-feliu dupa atata sfortiare poporul s'a adunatu la urna in 15 Februaru a. c. si din 101 votanti 93 au votatu totu pentru cei ce se alesesera in Novembre a. tr.; ér' pretorele capatandu si ds'a unu votu a storsu de sila de mila pentru candidatii oficiosi 8 voturi. Se vede acuma destulu de claru ca poporul desceptatu odata scie in cine se-si puna increderea, apoi fia acei'a si nisce „dascalasi seraci“ dupa espressiunea dlui pretore. Au trebuitu dér' se iuvetie din acést'a carmacii nostrii, ca fabulele si parabolele à la „Isopu“ ale pretorelui nostru nu ducu la scopu, si nici voru folosi ori decate-ori se voru indreptá in contra natiunalitatii nóstre; apoi ca forti'a si amenintiarea cu aceea nu vá avé resunetu, pana candu scimu, ca avemu constitutiune si traimu constitutionalmente.

Unu ce batatoriu la ochiu s'a intemplat cu ocaziunea acelei alegeri. Unu cortesiu principalu alu pretorelui, anumitu Anka Sándor din C-Monastiu, s'a portatu camu aspru cu poporul luandusi inaltulu aeru de alu dascalu. Poporului i s'a parutu acést'a cam curiosu. Fiindu intrebatu de cineva, ca pentru-ce se amesteca asia tare unde nu i-ar' prea ferbe ól'a, a respunsu: „Bine, voi dati sfatu numai, dér' nu dati si colacu.“ Ducase déra dlu Anka si de acumu inainte la colacii domniloru. Se vorbesce, ca pretorele se va nisui cá cu ori-ce pretiu se se anuleze éراسi alegerea din Masic'a. Intemplese si acést'a, ca-ci atunci mai bine ni se voru deschide ochii si vomu poté dice cu totu dreptulu, ca libertatea constitutiunei la noi e numai joecaria in man'a celoru puternici.

Nu vomu desperá inse, ca-ci desperarea nu e devis'a nostra. Vomu respinge cu resolutiune tóte insinuarile, vomu respinge cu indignatiune tóte suspitionarile ce se arunca asupra nóstra, ca adeca: amu fi patrioti rei, ca nu ne iubimu patri'a, ca suntemu muscali incarnati, ca conspiramu ect. si alte barfele luate din ventu. Niciodata nu póte fi cauza de a inegri pe cinev'a si ai detrage patriotismulu pentru aceea, ca la cutare actu constitutionalu de mai mica ori mai mare importantia n'a impartasitu ideele maghiariloru.

Dupa mine aceste suspicionari si ofense brutale indreptate in contra patriotismului nostru potu se provina numai din doue cause. Séu ca fratii maghiari vreau asi bate jocu de noi si astfelu a ne amari si mai tare viéti'a si asia destulu de amara, séu ca ei-isi inchipuescu despre noi intru adeveru stari chimere, si atunci nu potu se dicu decatu, ca traimu între o multime de „Don Quichotti“ demni de compatimitu. Adenca este in animile nóstre iubirea patriei si neclatita credenti'a catra tronu si amara ne este ofensa in contra acestui simtiementu alu nostru. „F.“

Revist'a diuareloru din Romani'a.

Cetimu in „Romanulu“:

„Plevn'a a cadintu; gatitive inse pentru lupt'a cea mare contr'a Plevnei din intru. Acést'a Plevna o vedu redicandu-se si ve previnu, ca ea ve va cere voue raddare, lupte si sacrificii mai mari, chiaru decatu trebuira fratiloru vostri osteni pentru a invinge pe cei din Pievn'a din afara.“ Aceste fura cuvintele, ce adresa C. A. Rosetti juniloru, cari luara parte la manifestarea, ce se facu in Bucuresci, candu veni scirea despre caderea Plevnei. — Ce este acea Plevna, de care vorbescu radicalii? intrebara atunci cu furia diuarele opozitiunei. Nu respunseramu, pentru-ca sciamu, ca explicarea, lamurirea acestoru cuvinte va da-o in curundu insui ilustr'a opozitiune, si-a dat'o si fórte curundu; si cu priosu a aretatu ea tuturoru, care este acea Plevn'a.

„Russi'a ne cere Basarabi'a. Guvernu si natiune o refusa prin motiunea dela 26 Ianuariu. Acestu refusu, factu cu unanimitate de tóta tier'a si de tóte partitele, ne da taria in ochii Russiei si ai Europei. Ce face opozitiunea? Patru dile abia trecura si la 30 Ianuariu dechiara din nou, in Senatu resbelu guvernului. Nu isbutesce. Ea vede si scie, ca acestu resbelu intestinu slabesce actiunea si incuragiéza pe straini, si cu tóte acestea la 13 Februaru reinouiesce ataculu si dechiara, ca guvernulu a lucratu fora voi'a natiunei, ca este tradatoriu si ca nu póte representá natiunea si drepturile ei in faci'a Europei.

„Opozitiunea scie bine, ca prin voi'a natiunei guvernulu a potutu face ceea ce s'a facutu. Dechiarandu contrariulu, ea dice Europei nu numai ce nu este, dér' inca ca aci nu este o natiune, ci o turma, care se supune la tota ce'i cere guvernulu si chiaru la versarea sangelui ei. Deci o asemenea natiune nu póte fi unu bulevardu. Avé celu pugniu opozitiunea unu ministru? Nu. Ministrulu actualu a sumatu-o se'si desemne ministrulu si program'a si ea n'a datu nici un'a nici alt'a. Pentru ce dér' aceste atacuri facute numai pentru a slabi natiunea si actiunea ei in tóta

Europ'a? D. Manolachie Costachie, acusandu guvernulu in Senatu, dise: „Nu'mi este permisu a numi persón'a, dér' mi-a spusu unu aginte strainu.“ D. primu-ministru: „Nu'lu poti spune.“ D. ministru din afara: „Cea mai mare inexactitate.“ D. primu-ministru: „Ati fostu mistificati.“ Si dlui Boerescu ii dise: „Mandatarii d-vóstre, cari se ducu la Vien'a, v'au mistificatu.“ Si la tóte aceste grave intempinari opozitiunea fu silita se'si plece fruntea si se taca.

„Dlu Bratianu spuse asemenea in Senatu, ca: „D. Manolache Costachie are cate o opiniune, pentru care este passionatu, si vede tóta fericirea tierii in acea reforma. De vreo cativa ani d. Manolache Costache nu doresce decatu schimbarea Constitutiunei, mai cu séma in ceea ce privesce legea electorale. „Ei bine, adause primulu-ministru, me adresezu chiaru si la d-s'a, cá se lucreze pentru intarirea regimului parlamentariu. Nu potu dice, ca Constitutiunea nóstra esto perfecta, mai dise presiedintele Consiliului. Amu spus'o acést'a si marelui cancelarlu alu Russiei, care ne dicea: „De aceea conservatoriloru nu le place se fiti la putere, fiindu-ca nu modificati Constitutiunea.“

Éca dér' dovedita in modu invederatu caus'a, pentru care guvernulu actualu este atacatu: Suprimarea institutiuniloru liberale. Éca Plevn'a din intru ce voru se-o redice si din care apoi se bombardeze natiunea. Éca pericolulu aretatu junimei de C. A. Rosetti, care si astadi dice tutoru romaniloru: Stati uniti, lucrati mereu, multu si bine, ca-ci numai astfelu veti poté scapá Constitutiunea si libertatile publice.

— Doui adversari neimblanditi, dice „Romania libera“, are astadi cabinetulu din Bucuresci. diplomati'a russésca si pe capii clubului centru din Romani'a. Si unii si alții voiescu si lucréza spre a resturná pe cei, cari se afla in capulu afaceriloru romanesci. Acést'a simultaneitate de dorintie si de actiune o credemu fortuita, dér' multu ne mahnesce. Russi'a este superata pe guvernulu si pe Romani'a, fiindu-ca ne amu impotrivotu la schimbarea Basarabiei. Totu pentru acestu cuventu fiva superatu si centrulu? Nu voimu se credemu, ca acesta e motivulu superarii reactionariloru“ s. c. l.

„Press'a“ — organulu conservatoriloru din centru — combate afirmatiunea „Romanului“, ca conservatorii ar' fi complicitii Russiei pentru retrocessiunea Basarabiei, fiindu-ca nu s'ar' aretá atatu de pessimisti cá „Romanulu“. Avemu sperantia, dice „Press'a“, ca Russi'a va sustiené drepturile romaniloru inaintea congressului si ca va renuntá la Basarabi'a. Dér' guvernulu, caruia i s'a vorbitu de multu despre retrocessiune, n'a facutu nimicu spre a-o preveni. Déca amu intrebuintá sistemulu „Romanului“, amu poté se dicemu si noi despre elu, ca numai de aceea s'arata atatu de hostilu catra Russi'a, pentru cá se se faca placutu vr'unei alte poteri. In fine dice „Press'a“, se fia liniscitu guvernulu in privinti'a dorintiei, ce dice ca o are opozitiunea de a veni la putere, pentru ca, din nefericire, nu potemu se speramu, ca va veni unu altu guvernulu, decatu numai intr'o epoca indepartata, candu voru fi a se repará relele provocate de cotaclism'a, care sta se transforme Orientulu.

Cartea verde a Romaniei.

Garantarea neutralitatii Romaniei — Inapoiarea gureloru Dunarii.

1. O telegrama a dlui N. Ionescu catra agintele romanu la Vien'a anuncia plecarea dlui Ghic'a la Londr'a in missiune speciala. D. Ionescu adauge ca impressiunea adusa aici din Livadi'a este, ca Russi'a va tratá pe Romani'a intr'unu modu paternu, dér' ca e dispusa a face inca mai multu, si chiaru resbelu, pentru liberarea Slaviloru din Turci'a. (8 Septembrie.)

2. O telegrama a dlui I. Ghic'a din Petersburg intrebandu pe guvernulu, care 'i va fi atitudinea in casu de resbelu între Russi'a si Turci'a. (16 Septembrie.)

3. O telegrama a dlui N. Ionescu cá respunsu dlui I. Ghic'a, in care spune, ca guvernulu nu se póte pronuncia, dér' multiamesce Russiei pentru simtiemintele ei binevoitóre (19 Sept.)

4. O telegrama a dlui N. Ionescu catra agentii romani anunciandu concentrarea trupelor pentru manevrele de tótna, justificate si de impregiurari. (25 Sept.)

5. O telegrama a agentului din Vien'a comunicandu unu articulu din „Fremdenblatt“, care dice ca, déca garanti'a puteriloru s'ar' intemplá se lipsésca Romaniei, acestu Statu ar' poté se se afile in necesitatea de a rupe cele din urma legature ce are cu Pórt'a. In acestu casu, puterile nu voru avé nimicu de obiectatu. (26 Octobree.)

6. O telegrama a dlui N. Ionescu catra agentii romani dandule ordinulu de a sondá dispositiunile poteriloru in ceea ce privesce sanctiunarea garantiiei acordate Romaniei prin tratate. (22 Oct.)

7. Unu reportu din Rom'a alu dlui Gheorghianu privitoriu la o intrevorbire ce a avutu cu

d. Melegari, care a disu, ca neutralitatea Romaniei este destulu de bine garantata, si ca nu crede ca puterile se voru ocupá de altu-ceva de catu numai de regularea conditiuniloru provinciiloru revoltate din Turci'a. (25 Oct.)

8. O telegrama a generalului Ghic'a anunciandu sosirea la Constantinopolu a lui Mazar-pasi'a, care se dice tramisu de guvernulu romanu pentru a oferi guvernului otomanu cooperarea armatei romane in casu de resbelu. (30 Oct.)

9. O telegrama a dlui N. Ionescu catra generalulu Ghic'a autorizandu'lu a desminti pe Mazar-pasi'a. (31 Oct.)

10. O telegrama din Paris tramitiendu o telegrama a dlui Ion Ghic'a, care dice ca lordulu Derby, de si a promis ca Conferinti'a se va sili a face se dispara ori-ce cauza de neintielegere, totusi n'a pututu luá nici unu angagementu. (3 Novembre.)

11. Unu reportu alu dlui Ion Ghic'a anunciandu intrevederea ce a avutu la Londr'a cu lordulu Salisbury carui'a i-a inmanatu notitie privitória la Romani'a. (3 Nov.)

12. O telegrama a dlui Siendrea comunicandu ca d. I. Ghic'a a avutu o intrevorbire cu marchisulu Salisbury, care i-a spusu ca Engliter'a va face unu casu belli din o invasiune in Romani'a. (5 Nov.)

13. O telegrama a dlui Balacénu dicundu ca, pe catu timpu Romani'a va face parte din imperiulu otomanu, ea nu va putea dobandi alta garantia de catu aceea, pe care Europ'a a datu-o Turciei. (6 Nov.)

14. Unu reportu alu dlui Siendrea, dicundu ca ducele Decazes i-a spusu, ca nu póte altu-ceva de catu a face cá plenipotentiarrii Franciei se supuna conferintei cestiunea Romaniei. (10 Nov.)

15. O telegrama a dlui Gheorghianu, anunciandu, ca ambasadorulu italianu va fi insarcinatu de a sustiené cererea Romaniei inaintea conferintiei. (13. Novembre.)

16. Not'a conforma a dlui Gheorghianu, adaugundu ca ministrulu italianu a disu, ca guvernulu romanu ar' face bine, déca ar' lasá cestiunea cu totul in manile conferintiei. (13. Nov.)

17. Reportulu dlui Degré, care anuncia ca d. de Bülow 'i-a spusu, ca in casu de resbelu nu remane de catu, cá fia-care se se preserve cum scie si crede mai bine. (15 Nov.)

18. Not'a dlui N. Ionescu anunciandu generalulu Ghic'a ca guvernulu a otaritu se tramita pe d. Dumitru Bratianu in missiune speciala la Constantinopolu pentru a cere dela conferintia consacrarerea statului politicu alu Romaniei prin o garantia speciala pentru neutralitatea ei perpetua si indicarea unei linii de purtare in casu de resbelu. (26 Novembre.)

19. Telegram'a generalului Ghic'a, care insciintiéza pe guvernulu ca plenipotentiarrii francesi n'au instructiuni de catu in privinti'a cestiuniloru in litigiu între Romani'a si Turci'a, ér' nu pentru neutralitate. (29 Nov.)

20. O telegrama a generalului Ghic'a anunciandu ca Sir Elliot n'a primitu instructiuni in privinti'a neutralitatii Romaniei si ca nu crede, ca puterile voru voi se se ocupe de gurele Dunarii. (2 Decembre.)

21. O telegrama a generalului Ghic'a reportandu, ca represintantulu Italiei i-a declarat ca conferinti'a nu se va poté ocupá de neutralitatea Romaniei. (3 Dec.)

22. Reportulu generalului Ghic'a despre convorbirea ce-a avutu cu marchisulu Salisbury, care a recunoscutu ca neutralitatea ar' fi in adeveru folositóre, dér' nu póte fi propusa candu puterile s'aduna pentru a face o suprema incercare, cá se mantiena pacea pe bazele tratatelor in vigóre. A vorbi de neutralitatea Romaniei ar' fi a provocá desbateri atitiatóre si a cere modificarea pactului internatiunálu de la 1856. Lordulu Salisbury a catatu se probeze apoi, ca neutralitatea nu póte fi de nici unu folosu pentru Romani'a situata pré departe de tierile garante, care nu voru poté niciodata se considere cá unu casu belli infractiunea adusa acestei garantii. (6 Dec.) [Va urmá.]

Diverse.

(In caus'a unei eventuale mobilisari) ministrulu pentru aperarea tieriei a indreptatu catra tóte municipale tieriei unu rescriptu, prin care li se face cunoscutu, ca in casu de mobilisare generala séu partiala rezervistii cei din armat'a

comuna si honvedii se potu servi de cali ferate si vapora pentru calatori'a de acasa pana la statiunea poruncita. Pentru pretiulu transportului, care nu se depune de respectivii soldati, s'a facutu o in-voie'la cu tote instituttele de comunicatiune Austro-Unguresci, care invoie'la are a se face indata cu-noscuta. Majestatea S'a a concesu, la propunerea ministrului comunu de resbelu, cu resolutiune prea-inalta, ca in casu de mobilisare se se aplice ca comandanti la despartiemintele sanitare, la spitalele de campania, de reserva si la cele mai mari de garnisóna, pre cumu si ca comandanti pentru statiuni de etapa vice-coloneli si majori destoinici dintre cei, cari nu 'su in activitate, séu dintre pensionisti.

(Unu balu cu intentiune seducatori'a in Bai'a de Crisiu.) Ni se scrie din Bai'a de Crisiu: Pe la finea carnevalului in 5 Martiu a. c. se arangiá si la noi unu balu, despre care se dicea in invitatiuni: „venitulu curatu e destinatu spre scopu filantropicu.“ Astfeliu fiindu dér' scopulu balului figurau in comitetulu arangiatoriu si doi romani, ear' ceilalti erau maghiari. Acesti din urma cugetau, ca in modulu acest'a se ajunga aceea, ce nici chiaru potintii din anii trecuti n'au potutu se facea, adeca prin seducere se adune bani pentru infiintarea unei casine maghiare. De aceea in biletulu de invitare era disu unu ce nepracticabilu si neindatinatu: „Scopulu filantropicu ilu va destina maiortatea cu ocaziunea petrecerei, in intervalulu pausei.“ Sireti'a era batatori'a la ochi si intentiunea maghiarilor, ca se se destineze venitulu acelu balu cu ori-ce pretiu pentru-o casina maghiara, ér' nu pentru spitalu, dupa cumu asteptam; fu descoperita si asia unealt'a siréta cu ajutorii ei supusi nu 'si potú ajunge scopulu, de-orace nici unu romanu nu participá la acelu balu. Candu a venit lu crulu la destinarea scopului venitulu curatu s'a donatu spitalului din locu, venitulu care dupa facerea socotelei fu: nula. Va se dica domni maghiari cu mamelucii lor, voindu a seduce pe romani, ca se contribuie si ei cu banii lor pentru infiintarea unui locu de distractiune si asia dicundu unei scole superio're de maghiarisare, se blamara insisi.

(D. generalu Cernatu) a fostu insarcinat cu inalt'a si onatori'a missiune de a imparti in numele Domnitoriului Carolu semne de distinctiune braviloru ostasi raniti, cari se afla in spitalele din Iasi. Dupa cumu ne spunu diuariele din Iasi d. generalu Cernatu a fostu primitu de catra orasiani cu mare caldura, a visitatu spitalele si a remasu incantatu de curatiani'a aceluor asiediaminte si de bun'a ingrigire ce se da ranitiloru. Joi in 23 Februaru s'au presentatu oficerii din guard'a civica in mare tienuta inaintea dlui generalu Cernatu, care a esprimat dep'in'a s'a multiamire legiunei a XIII de Iasi pentru grab'a, cu care a respunsu la apelulu facutu de tie'ra.

(Adeveratulu vitézu.) Amu anuntiatu deja — scrie „Stafet'a“ din Iasi — ca, cu ocaziunea inspectarei spitaleloru din Iasi, D. Generalu de divisiune Cernatu a distribuitu si unu numeru de medalii „Virtutea militara.“ In spitalulu Sant'a Mari'a, D. Generalu apropiandu-se de patulu ranitulu Petrache Gheorgiu si voindu a'i dá medali'a acest'a respunde, ca multiamisce dlui Generalu, dér' ca elu avea deja acea medalia, ce i s'a datu pe campulu de lupta. Intrebatu de D. Generalu pentru ce nu o aratase inca, modestulu ostasiu respunde: pentru a nu intrista pe ceilalti camaradi ai mei, cari nu o avéau; se traiti dle Generalu! Acestu adeveratu vitédu este nascutu in Comun'a Obislov'a, judeciulu Romaniei Valcii. Multa vreme se credeuse ca ran'a lui nu se putea vindecá, din caus'a vre unei sfaramaturi de óse, ce nu se scosese inca. D. Dr. Filipescu voindu a procedá la estragerea acelei sfaramaturi, scóse in urm'a unei frumóse operatiuni, unu imensu plumbu conicu. De atunci bravulu nostru merge spre bine; se nu uitamu a adauge, ca figur'a ostasiului in cestiune esse din cele mai simpatice, si nu fara o espression de adeverata energia martiale.

(Trofeele Russiei.) Se scrie din St. Petersburg: Dupa reporturi oficiale russe, armat'a Asiei a facutu prizonieri, dela inceputulu resbelului, 14 pasiale si 50,200 oficeri si soldati turci; a luat 662 tunuri, 16,000 corturi si 42,000 puscii, precumu si o cantitate enorma de provisiuni si de munitiune. Numerulu cailoru, pe cari acést'a armata i-au luat dela turci, se urca la 18,000. Iataganele, pistólele si puscile ce s'au luat dela trupele neregulate inca nu sunt numerate, nici armele ce s'au aflatu in stare rea. Armat'a din

Asi'a a gasitu in cale-i 12.000 soldati turci bolnavi séu raniti. — Armat'a dela Dunare a facutu prizonieri dela inceputulu ostilitatiloru pana la semnatura armistiului: 15 pasiale, 113.000 oficeri si soldati; a luat cu totulu 606 tunuri de calibru diferitu, 9600 corturi si 140.200 puscii de sistemu anglesu. Acést'a armata a luat mai de parte 24.000 cai. Numerulu pusceloru, iataganeloru si pistóleloru luate dela trupele neregulate se urca la 200.000; dela Circassiani s'au luat 13.000 lanci, dela turci este asemenea fórte mare. Se constatata in fine, ca russii au gasitu pretutindenii, in Asi'a ca in Europ'a, cuantitati mari de provisiuni de sare, pana si urezu. Turcii gramadisera in tote locurile enorme cuantitati de munitiune, mai cu séma multa érba de pusca in barele si mai multu de 500 miliónu cartusie. Fiacare turcu, care a fostu facutu prizonieru, avéa la sine cam la vreo 70 cartusie.

(Ernesto Rossi) celebrulu tragedistu italianu se afla de mai multu timpu in Romani'a. Elu a datu mai multe representatiuni in Bucuresci, unde a fostu imbraiosiatu simpaticu si in modulu celu mai distinsu. Rossi se afla in Iasi, unde a intempinat o primire nu mai puçinu aabila. Domnitoriulu Carolu a acordatu renumitului artistu italianu gradulu de oficeru alu ordinului „Steau'a Romaniei.“

(Unu grecu,) Constantinu Ionu, scrie „Dorobantiulu“, s'a prinsu pe piati'a St. Antonu, in nóptea de eri, imbracatu cu uniforma de sergentu de orasiu, incinsu cu tesaculu regulamentariu si spuindu, ca urmaresce pe cineva. Inhatiatu de adeveratulu sergentu alu postulu, greculu i-a oferitu 10 lei noi, ca se lu lase. Acést'a era inse totu un'a, ca cumu ar' fi disu: sunt hotiu, arestatime!

(Ovrei pungasi.) Bucurescii sunt inundati de pungasi ovrei, scrie „Dorob.“ Astfeliu evreulu russy Wassermann Leibus'a prinsu cu 75 ruble de chartia false si trei bancnote. Voindu a corumpe pe oficerulu de guardisti Constantinescu, i-a oferitu 4 poli imperiali (napoleoni) spre a 'lu face scapatu, dér' inzedaru, ca-ci ovreulu a trebuitu se mérga in arestu.

(Casu de mórte.) In 8 Martiu n. a repausatu bravulu parochu gr.-cath. alu Bistrei Augustinu Coltoru dupa unu morbu greu de peptu in etate de 59 ani.

Higien'a si Scol'a.

Foia pentru sanetate, morbi, educatiune si instructiune.

Va esi in 1/13 dt a fia-carei luni in numeri cate de o cóla cu invelitoria colorata, si va publicá: articlii din sfer'a igienei, medicinei naturale si a educatiunei si instructiunei poporale, — urmarindu afara de aceea toti pasii facundi pe terenulu scolariu si literariu si tienendu in evidentiya pe cetitorii sei cu tote legile si dispositiunile privitorie la caus'a igienica si scolastica.

Numerii restanti se voru supleni in decursulu semestrului I. a. c. edendu-se nrulu 1 (pentru Ianuariu) in 1/13 Martiu, nrui 2 si 3 (pentru Februaru si Martiu) in 1/13 Apriliu nrui 4 si 5 (pentru Apriliu si Maiu in 1/13 Maiu, — de acilea inainte apoi va urma regulatu cate unu nru la 1/13 a fia-carei lune.

Pretiulu de prenumeratiune pe anulu intregu e 2 fl. v. a. — Pentru Romani'a si strainatate 5 franci — lei noi. — Colectantii primescu dela 5 esemplaria solvite — unulu gratificatiune.

Articlii, corespondentiele si totu ce privesce redactiunea — se se adreseze: La redactiunea foiei „Higien'a si Scol'a“ in Temisiora (Temesvár); ér' banii de prenumeratiune, reclamatiunile si totu ce privesce editiunea — se se adreseze: La editiunea foiei: „Higien'a si Scol'a“ in Gherl'a (Szamosujvár.)

Redactoriu: Dr. P. Vasiciu. Editoru: N. F. Negrutiu.

Sciri ultime.

Sectiunile delegatiunei ungare au primitu propunerea lui Falk pentru incuviintierea creditului de 60 miliónu cu unanimitate. — In comitetulu budgetariu alu delegatiunei austriace a declarat contele Andrásy, ca guvernulu nu are intentiune a ocupá Bosnia. Inainte de congressu nu se va face mobilisare. Andrásy desminte tote sgomotele despre pregatiri de mobilisare. [La debaterile din delegatiuni si la vorbirile cont. Andrásy vomu reveni mai pe largu in numerulu venitoriu.]

Guvernulu anglesu a cerutu dela marile poteri ca se fia admisa si Greci'a la congressu. — Insurgentii din Macedoni'a au luat Platamos si Rapso si au intreruptu comunicatiunea intre Macedoni'a si Thesali'a. Ei au dectaratu uniunea cu Greci'a. Insurgentiloru din Epiru nu le merge totu asia de bine, se dice, ca au fostu batuti de catra turci.

Tecstulu oficialu alu conditiuniloru de pace inca nu s'a publicatu. — Marile poteri se fi adratu in principiu la tienerea Congressului in Berlinu. Cu tote aceste congressulu inca nu este asigurat, nici loculu, unde se se tiená, nu e inca ficsatu definitivu.

Unu telegramu dela Sibiu alu lui „Kronstädter Zeitung“ spune, ca juriulu din Sibiu achitatu cu unanimitate pe redactorulu acesti foii d. Henricu Gött, care din caus'a unui articulu indreptatu contra comitelui sasescu Wächter a fostu acusat pentru delictulu de agitatiune §. 300 alu codicelui penalu.

Ajutorie pentru raniti.

Brasiovu, in Decembre 1877.

Ofrande pentru soldatii romani raniti, primite de subsemnatulu din comun'a Simonu-Branului prin preotésa Mari'a I. Mosioiu si tramise prinçului Dimitrie Gr. Ghic'a, presiedintele „Crucei rosie“ la Bucuresci, Diamandi I. Manola.

Ioanu Mosioiu, parintele 2 fl., Iosifu Enescu 1 fl. 50 cr., Nicolae Enescu 1 fl., George Enescu 1 fl., Mari'a I. Mosioiu, preotésa 1 fl., Ilariu Reitu, invetiariu 1 fl., Ioanu Obancea 20 cr., Nicolae si Saft'a Chiusdea 20 cr., Ioanu Eftinu 40 cr., Aronu I. Genusie 50 cr., Saft'a I. Druga 20 cr., George Cherouie 20 cr., Iosifu Saracila 20 cr., Ioanu I. Puscariu 80 cr., Nicolae I. Genusie 20 cr., George Puchinu 10 cr., George Busiocu 20 cr., Nicolae Babesiu 10 cr., Elie Bucsia 20 cr., Ioanu Pepine 20 cr., Nicolae Herda 10 cr., Saft'a N. Mallu 10 cr., George Nenciu 44 cr., George Lazescu 30 cr., Nicolau Draganu 10 cr., Constantinu Obancea 10 cr., Nicolae Baduliciu 10 cr., Petru Gontia 20 cr., Ioanu Cat. Obancea 22 cr., Ioanu I. Ioanuiu 10 cr., Andreiu Obancea 10 cr., Ioanu G. Saracila 10 cr., I. I. Reutia Cojocariu 20 cr., Ioanu N. Eftinu 20 cr., An'a Ios. Scortia 10 cr., Aronu Druga 20 cr., Ioanu Ivanuiu 10 cr., Stanc'a Nóghea 10 cr., An'a Varth. Badescu 10 cr., Mari'a I. Nenciu 10 cr., Mari'a I. Albusoiu 15 cr., Parasch. Cm. Pepine 20 cr., Nicolae Obancea 20 cr., Nicolae Malusielu 20 cr., Vlad. Szing'a 10 cr., Teodoru Scortia 10 cr., An'a VI. Cenusie 5 cr., An'a Ios. Zabava 20 cr., Eftinu Petru 10 cr., Comanu Eftinu 20 cr., Nicolau Tataru 10 cr., Coman. Enescu 20 cr., Reveca G. Obancea 10 cr., Stan'a Iarc'a 6 cr., Nicolau Furnica 20 cr., Ioanu Malusielu 10 cr., Mari'a Helsdörfer 10 cr., Ioanu D. Obancea 10 cr., Nicolau Buzea 10 cr., Stanc'a N. Postea 20 cr. Sum'a totala 17 fl. 2 cr. v. a.

Oferte in panza: Mari'a I. Mosioiu, preotésa 1 stergariu de 4 coti, Mari'a I. Herda 4 coti panza, Dob'a Lazescu 3 coti p., Mari'a G. I. Obancea 2 coti p., An'a G. Saracila 3 coti p., Mari'a I. Scortia 3 coti panza. Sum'a 15 coti panza si 1 stergariu de 4 coti.

Dela romanele din Indolu, Hasmasiu si Schiopu prin domnulu ad. prot. Petru Vlasu 27 st. panza, 5 stergare, 2 merindare, 1 chilo scama.

Dela dómna Emili'a Popu nasc. Marcusiu din Zela, comitatulu Selagiului: 2 chilogramme 70 decagr., scama fina, 48 triangule, 38 bandage si mai multe carpe.

Dela dómna Constanti'a de Puscariu nasc. Circ'a din Pest'a 1 chilogramu, 20 decagr. scama fina.

Fagarasiu, 29 Ianuariu 1878.

List'a ofertelor pentru soldatii romani raniti in resbelu cu turci, colectate prin parochulu Ioane Popa Comsia si dirigentele Nicolae Tr. Popu din Copacelu: Ioanu Popa Comsia 10 franci in aur, Nicolae Traianu Popu 1 fl., Ioane Popu 30 cr., Davidu Suciú 40 cr., Mateiu Grecu 50 cr., Davidu Grecu 19 cr., Ioane Comsitin 10 cr., Adamu Streza 19 cr., Mateiu Grama 10 cr., Davidu Grecu 17 cr., Zachiu Panchiosu 15 cr., Ioane Babesiu 9 cr., Mateiu Funariu 10 cr., George Grecu 20 cr., George Nemesiu 19 cr., Mateiu Rachieriu 10 cr., Ioane Olteanu 10 cr., Davidu Manea 16 cr., Iosifu Rachieriu 20 cr., Ioane Mant'a 10 cr., Mateiu Funariu 19 cr., Nicolae Bulgaru 16 cr., Iacobu Streza 11 cr., Samuil'a Mant'a 10 cr., Iose Grama 9 cr., Constantinu Grama 7 cr., Ioane Munteanu 5 cr., Davidu Manta 19 cr., Nicolae Munteanu 10 cr., Samoil'a Grecu 10 cr., Ioane Grecu 10 cr., Streza Tócsia 16 cr., Zachiu Tócsia 13 cr., Ioane Grecu 12 cr., Nicolae Tócsia 14 cr., Ioane Orbanu 13 cr., Ros'a Tócsia 11 cr. (Va urmá.)

Zinc'a Romanu, colectanta.

Cursulu la bursa de Vien'a

din 8 Martiu st. n. 1878.

5% Rent'a charthia (Metalliques) . . .	63.10	Oblig. rurali ungare .	75.30
5% Rent'a-argintu (imp. prumutu nationalu). .	67.20	„ „ Banat-Timis. .	78.30
Losurile din 1860 . . .	111.50	„ „ transilvane. . .	77.50
Actiunilebancei nation. .	802.—	„ „ croato-slav. . .	84.50
„ instit. de creditu . . .	233.50	Argintulu in marfuri .	104.80
Londr'a, 3 luni.	118.80	Galbini imperatesci .	5.59
		Napoleond'ori	9.49 1/2
		Marci 100 imp. germ. .	58.55

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a: Ioane Gött si fiu Henricu.